

Martí Romaní Picas

L'hora de la mort

VIII Premi de Narrativa Breu per a Joves Autors/ores
«Caterina Albert» de 2017

L'HORA DE LA MORT

COL·LECCIÓ
GABRIEL FERRATER

Martí Romaní Picas

L'HORA DE LA MORT

VIII Premi de Narrativa Breu per a Joves Autors/ores
«Caterina Albert» de 2017

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Bellaterra, 2017

DADES CATALOGRÀFIQUES RECOMANADES PEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES
DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Romaní Picas, Martí

L'hora de la mort / Martí Romaní Picas. — Bellaterra : Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions, 2017. — (Gabriel Ferrater ; 87)

ISBN 9788449071607

I. Col·lecció
821.134.1-32"20"

Aquesta obra ha estat la guanyadora del VIII Premi de Narrativa Breu per a Joves Autors/es «Caterina Albert», atorgat a Cerdanyola del Vallès, el dimecres 26 d'abril de 2017, per un jurat compost per: M. del Carme Gómez, Montse Guillén, Azucena Moya, Olivia Pascual i Xusa Serra.

© Dels textos: Martí Romaní Picas

© D'aquesta edició: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2017

© De la fotografia de la coberta: Inés Luna

Edició: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona

Plaça Acadèmica. Edifici A. Campus de la UAB.

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès). Barcelona. Spain.

Tel. 93 581 10 22 · sp@uab.cat · www.uab.cat/publicacions

Impressió: Ediciones Gráficas Rey, SL

ISBN: 978-84-490-7160-7

Dipòsit legal: B- 15374-2017

Impress a Espanya. Printed in Spain

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer, és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la Llei.

Piripipip, piripipip, piripipip. Passa un minut de tres quarts de set del matí quan sona el despertador. L'Eugeni Boncompte es regira entre els llençols mentre l'alarma estrident de l'aparell el desvetlla. Deixa que faci soroll trenta-sis segons abans d'apagar-lo amb un cop precís de la mà dreta. De nou, el silenci. Avui és dijous tres de novembre. Mentre s'eixoriveix ho certifica al calendari que té sobre la tauleta de nit. Com el pare i l'avi Boncompte han fet sempre en el moment de llevar-se, l'Eugeni arrenca el paper del bloc de tres-cents seixanta-cinc dies i comprova la data. És un petit ritual diari que l'ajuda a desempallegar-se definitivament de les teranyines de la son i ancorar-se a la realitat. El calendari l'informa que avui és Sant Martí de Porres, Sant Ermengol d'Urgell, Santa Wenefrida i Santa Sílvia de Sicília. Un barber peruà, un bisbe català, una monja gal·lesa i la mare d'un papa. Avui també és el Dia Internacional dels Joiers i Rellotgers.

Intenta recordar si el tres de novembre se celebra d'alguna manera especial mentre surt de la dutxa i comença a eixugar-se. Ho fa amb vigor, fregant-se la mata minsa de cabells grisencs que dissimulen una calvície incipient i espolsant-se les gotes d'aigua que regalimen per la pell envellida i flàccida. Net i polit, amb la clenxa ben marcada i perfumat amb una colònia rànica, inicia la coreografia de vestir-se: una reverència endavant, flexió de genolls, un

peu amunt, ara l'altre, i ja s'ajusta els calçotets; s'asseu al llit, estira una cama fent punta com un ballarí amateur, es col·loca un mitjó i repeteix el pas a l'altre costat; s'incorpora amb agilitat, una nova reverència endavant, s'eixarranca una mica, arronsa la cama dreta i després l'esquerra i, sense mirar, tanca la bragueta, es corda els pantalons i se ceneix el cinturó; ara estira el braç esquerre, el passa per una màniga i seguidament, amb delicadesa, fa el mateix a l'altra banda; amb un moviment àgil de dits fa passar cada botó pel trau respectiu; per acabar, torna a seure i es calça aquelles sabates que el seu avi havia estrenat en aprovar les oposicions, que el seu pare havia portat el dia que l'havien ascendit a director de la sucursal i que ell portava des del tretze d'abril del mil nou-cents setanta-tres, el primer dia que havia treballat a l'oficina del carrer de Muntaner, cantonada amb Londres. Per a l'Eugeni, portar un calçat amb tanta història és la millor manera de tocar de peus a terra.

Recorda amb exactitud aquestes dades tot preparant-se l'esmorzar que el metge de capçalera li ha imposat. Toca cuidar-se, ha dit el doctor Moreno, i ell, obedient com un gos d'atura, segueix al peu de la lletra les instruccions. Una mica de Llet Nostra semi-desnatada amb Nescafé de sobre, dues torrades de pa de motlle integral amb melmelada d'albercoc Bonne Maman i una poma fuji. En acabar, comença a guardar-ho tot al rentaplats Miele (ja el posarà al vespre, no és prou ple) i de cop se n'adona. El seu rellotge de polsera, una peça de museu d'història, s'ha aturat i encara marca l'hora en què va anar a dormir: un quart i tres minuts d'onze. Mirant perplex les busques petrificades entre el tres i el quatre i entre el deu i l'onze, fa un gest involuntari amb l'altre braç i la tassa amb restes de cafè soluble, que encara no havia desat, s'esmicola al terra hidràulic de la cuina. Cataclinc, clinc, clinc, clinc.

Mentre recull els fragments de ceràmica, l'Eugeni Boncompte reordena mentalment l'agenda del dia. Detesta que el seu Rolex no funcioni a la perfecció. El va portar el seu avi i ell el va rebre del seu pare quan aquest es va jubilar. Un cop cada dos anys cal netejar-lo

i ajustar-lo, però, segons els seus càlculs, la pròxima revisió hauria de ser el març de l'any que ve. No saber l'hora el neguiteja. Per això, sense dilació, quan surti de la feina puntual a dos quarts de sis de la tarda, haurà d'agafar el V13 i des de la plaça de Catalunya caminar fins a cal rellotger, al carrer del Bonsuccés. Després, si el rellotge ja rutlla, felicitarà el dependent pel seu dia internacional i a continuació s'aturarà davant la Reial Acadèmia de Ciències i Arts per sincronitzar l'hora amb el rellotge de la façana, com han fet tota la vida a casa seva. Aprofitarà l'avinentsa per consultar el preu de les entrades de l'obra que estrenen al Poliorama, una versió de *Time and the Conways* que ha triomfat a Madrid. Però abans cal complir amb les obligacions laborals. Al rebedor, es posa l'armilla i l'americana, agafa el maletí de pell rogenca, recull les claus del cendrer de vidre tallat, es posa el barret de feltre i, un cop fora de l'apartament, tanca la porta amb dues voltes de clau. L'Eugeni Boncompte comença un nou dia.

Baixa del principal per les escales de marbre (clonc, clonc, clonc, clonc) i surt al carrer amb la decisió de qui fa sempre el mateix. Camina a pas lleuger. La incidència amb la tassa de cafè l'ha endarrerit i ara acumula sis minuts de retard respecte de l'horari previst. Des del seu pis a Provença amb Rocafort triga setze minuts a arribar a l'oficina. En quaranta-sis anys d'experiència laboral només ha arribat una vegada tard. Va ser el nou de març de dos mil deu, a causa de la nevada que el dia anterior havia col·lapsat la ciutat. Ja ho deien l'avi i el pare: «Un home com cal, ben polit i puntual». Com que avui té pressa, agafa la ruta més ràpida. Ha calculat que, a bon ritme, pot rebaixar a deu minuts la durada del trajecte si puja per Rocafort, després del parc trenca a mà dreta per Còrsega, continua amunt per Calàbria i, just abans de la Diagonal, gira a Londres i continua recte fins a l'encreuament amb Muntaner. I un cop més entrarà com un clau a l'oficina a dos quarts de vuit.

Avui el cel de Barcelona té el mateix color gris que els seus cabells. La temperatura és de dotze graus centígrads, la humitat

relativa és del setanta-u per cent i bufa un feble llebeig. Després d'un final d'estiu massa llarg, per fi la tardor més crua ha arribat a la capital. A l'Eugeni Boncompte li agrada la tardor. És una època de calma, de recolliment personal, de rellegir els clàssics a la vora de l'estufa. L'avi deia que a la tardor era quan el fènix renaixia de les seves cendres; el pare, en canvi, considerava que eren els mesos per tancar els millors negocis. Per a l'Eugeni, la tardor té regust de terra humida, de llenya, de remenat de bolets i de sopa de farigola. És per això que, en passar per la zona enjardinada de la banda Besòs del carrer de Rocafort, l'Eugeni se sorprèn.

Sobre el seient de la bicicleta número tres de l'estació de Bicing seixanta-set, l'Eugeni percep un aleteig minúscul. Una papallona d'ales amples i lobulades reposa impassible al tràfec humà. No és una margenera comuna com les que abunden a l'estiu al poble de l'avi, ni tampoc una nimfa mediterrània com la que van caçar ell i el pare la primavera en què va fer la primera comunió. Papallones com aquesta no es veuen a la tardor, confirma l'Eugeni. És hora punta al rovell de l'ou de la ciutat, però el merder de motors, botzines i sirenes (rum, rum, rum, mec, mec, mec i tirotarí, tirotarí) no altera l'insecte. Sembla que la papallona esperi alguna cosa. Per arribar a l'hora a l'oficina no pot minorar el ritme; n'és ben conscient, però aquest insecte insignificant l'ha captivat. No vol aturar-se, però les cames van a la seva i comencen a disminuir el pas. Fins i tot, a contracor, deixa a poc a poc el maletí a terra i s'atansa furtiu a la papallona per observar-la de ben a prop. Avança amb cautela, com un entomòleg professional. I just quan hi és més a la vora i ja aprecia la bellesa subtil de les ales i dos ulls blau marí que el miren curiosos, el lepidòpter aixeca el vol i s'allunya cel enllà amb una trajectòria erràtica.

L'Eugeni torna de cop en si. Enfadat, s'adona que altra vegada ha perdut massa temps. Agafa d'una revolada el maletí i reprèn la marxa. Accelera i de seguida la respiració esdevé una simfonia d'esbufecs. Encara que el Rolex no funcioni sap que, com a mínim,

arribarà tres minuts tard. Això és inacceptable. Però tampoc pot anar més de pressa. Sap que si es posa a córrer després es sentirà del genoll esquerre. A més, s'arrisca a entrebancar-se i fer-se mal. Veu que el semàfor següent està a punt de posar-se vermell, s'afanya per creuar el pas zebra i rep l'esbroncada d'un ciclista que l'ha hagut d'esquivar. Ja és a Còrsega i ara mateix enfila Calàbria amunt. Quan divisa l'encreuament amb Londres travessa el carrer sense mirar. Una motorista i un conductor de taxi, després de frenar en sec, li han dedicat a l'uníson renecs i tocs de botzina, però ell, com qui sent ploure, els ha ignorat.

Tot recte i arribo, es repeteix murmurant. Ha fet centenars de vegades aquest recorregut, però avui se li fa especialment llarg. Potser era més curt per l'altra banda, fent angle recte amb Provença i Muntaner. Es maleeix en veu baixa i s'imagina l'avi i el pare sermonejant-lo amb la mala jeia pròpia dels Boncompte: «Un home com cal, ben polit i puntual». Com un *jingle* publicitari, li ressonen les paraules al cervell. I nota una angioxa al pit: el seu honor està en perill. Ha deixat enrere Viladomat i s'acosta a la parròquia que porta el seu nom, la de Sant Eugeni I Papa. Fa temps que no hi entra. Més per costum familiar que per convicció religiosa, continua anant a missa els diumenges i els dies assenyalats. Prefereix la parròquia de Sant Llorenç, al carrer d'Entença, no només perquè ha de caminar cinc minuts menys sinó també perquè el pa d'àngel no és tan gomós. Cada cop esbufega amb més intensitat. Fa estona que sua abundantment i una lleugera ferum de carn en mal estat ha enrarit l'aroma d'aigua de colònia que desprenia en sortir de casa. Quan passa per la porta de la parròquia nota la primera fiblada al genoll. Però no s'atura i torna a creuar en vermell.

Mentre calcula si, en cas d'haver d'anar a urgències, haurà d'ajornar la visita al rellotger, a l'altra banda del carrer, la corretja que sosté el piano de cua que una empresa de mudances està baixant d'un sisè pis ha decidit que n'està tipa de tant de pes i s'ha estripat amb estrèpit. Catacroc, crec, croc. Un terrabastall de fusta i

cordes ha convertit en llenya un preciós Bosendorfer Grand Piano (tres-cents setze quilograms, cent setanta centímetres de llargada i metre i mig d'amplària). L'Eugeni i el món s'han aturat un instant. Els testimonis, amb l'ai al cor, comproven de seguida que, gràcies a Déu, no hi havia ningú a sota. En un tres i no res es reprèn l'activitat. Entre crits i gesticulacions exagerades els operaris es reparteixen retrets i instruccions. Alguns truquen a la Guàrdia Urbana; d'altres fan vídeos i fotografies amb el mòbil que de seguida corren per la xarxa. I aquell petit racó de Barcelona torna a la normalitat.

Però enmig del bullici l'Eugeni no es mou. S'ha quedat palplantat com un viatger que arriba a l'estació just quan marxa el seu tren i no sap com reaccionar. Deixa caure el maletí i no s'adona que una ràfega de vent se li enduu el barret. Ja no cronometra mentalment el retard, ni reordena l'agenda, ni tampoc recorda les tradicions familiars. Només pot mirar bocabadat aquella pila de fusta de píceca esberlada que s'ha escampat per la vorera. Just per on ell havia de passar uns segons després. Hauria de celebrar que la trencadissa de la tassa i l'aleteig de la papallona han fet que evités aquell piano, hauria de plorar d'alegria i posar un ciri d'agraïment a sant Martí, sant Ermengol, santa Wenefrida i santa Sílvia, perquè acaba d'eludir la mort. Però en comptes de joia l'envaeix la por. Comença al clatell. De mica en mica, una gota de suor freda baixa resseguint la columna vertebral i trasllada la sensació a la resta del cos; la por ha esdevingut pànic i el paralitza. Vol empassar saliva però té la boca seca. Si algú s'atura un moment a mirar-lo no veurà un oficinista de seixanta-tres anys, sinó més aviat una estàtua humana tan pàl·lida i quieta que sembla de cera. L'Eugeni ho té clar: aquell piano havia de caure damunt seu. Era la seva hora, el seu últim capítol, el teló final de la seva obra. És un lector empedreït i ha après que la vida consisteix en això, a deixar que les busques vagin girant i acumulant segons i minuts i anys i decennis fins que el rellotge s'atura i s'acaba la funció. Però els llibres no expliquen què passa quan algú arriba tard a l'hora de la seva mort. S'imagina la senyora

de la túnica negra i la dalla que l'espera i de cop marxa indignada perquè té feina a fer i ell no apareix. L'Eugeni, encara que no té experiència en aquest tipus de trobades, pensa que la mort és una mena de cita a cegues que mai no sabem quan tindrem. Visualitza, a més, que a cada instant, a qualsevol racó del planeta, algú se'n va. Per aquest motiu, necessàriament, el destí ha de tenir organitzat a la perfecció quan i on mor cada ésser humà a fi de garantir que el trànsit a l'altre barri es faci en les condicions adequades. Ell, que va treballar amb els nois del magatzem una temporada, ho sap de primera mà. Està convençut que hi ha una llista, un full d'Excel infinit amb nom, cognoms, data, hora i localització exacta de totes i cadascuna de les properes defuncions. Una logística tan complexa no té marge d'error. Comprèn aleshores que, en certa manera, és immortal, que si ja no el vindran a buscar a ell només l'espera l'eternitat. I no hi ha res que l'angoixi més que allò que no es pot mesurar. Per això, allà, a la cantonada de Comte Borrell i Londres, l'Eugeni decideix esperar immòbil i resar en silenci perquè un dia hi hagi un forat a l'agenda i pugui marxar d'aquest món a l'hora convinguda.

